ПРО ВЗАЄМОДІЮ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ З УНІВЕРСИТЕТАМИ У РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Наукова доповідь на засіданні Президії НАПН України 21 травня 2020 р.

<https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-1-2-6>

ЛУК'ЯНОВА Лариса Борисівна

доктор педагогічних наук,
професор, член-кореспондент
НАПН України, директор
Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана
Зязюна Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У доповіді представлено результати взаємодії Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України з університетами у реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти. Висвітлення результатів здійснено відповідно до трьох напрямів реформування педагогічної освіти, передбачених Концепцією. Зазначено, що у межах першого напрямку вчені Інституту брали участь: у підготовці педагогічних працівників за новими перспективними професіями; у розробленні професійних стандартів; у забезпеченні якості підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників і професійної орієнтації до здобуття педагогічної освіти. Розкрито зміст другого напрямку, зокрема висвітлено: активну роботу у спільних наукових і науково-методичних лабораторіях; запровадження розширеної практичної підготовки та педагогічної інтернатури; здійснення психологічного консультування для розвитку готовності вчителів Нової української школи до професійної діяльності; підтримку академічної мобільності здобувачів вищої педагогічної освіти. Представлено зміст діяльності за третім напрямом, у межах якого наукові працівники Інституту здійснюють підвищення кваліфікації осіб з вищою освітою, зокрема розвиток педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти, які не мають педагогічної освіти.

Ключові слова: концепція; педагогічна освіта; Нова українська школа; професійний розвиток; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

Освітні реформи у нашій державі завжди були під пильною увагою громадськості, що зумовлювало широке обговорення, гостру дискусію та жорстку критику. Не лишилася поза увагою і професійна педагогічна освіта, оскільки в умовах нових суспільних викликів, виникнення неочікуваних, нестандартних ситуацій надзвичайно важливо розуміти сутність змін у підготовці вчителів для Нової української школи.

Світовий досвід переконливо свідчить, що підготувати сучасного вчителя можна лише за умови створення цілісного логічного процесу — від ретельного відбору на педагогічну спеціальність, фундаментальної практико орієнтованої психолого-педагогічної підготовки до підвищення соціального статусу й престижності педагогічної професії, солідного соціального пакету і достойної заробітної плати. Ці положення становлять основу Концепції реалізації державної політики у сфері реформування

загальної середньої освіти «Нова українська школа» (МОН України, 2016).

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих (ІПООД) імені Івана Зязюна НАПН України разом із Директоратом вищої освіти і освіти дорослих МОН України брав активну участь у розробленні *Концепції розвитку педагогічної освіти* (далі — Концепція), затвердженої наказом МОН України від 16 липня 2018 р. (МОН України, 2018), відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» від 13 грудня 2017 р. № 903-р. (Кабінет Міністрів України, 2017). Концепція є логічним продовженням і відображає ключові тенденції основної реформи Міністерства освіти і науки України та уряду щодо впровадження ідей Нової української школи.

Слід підкреслити, що затвердженню Концепції передувало всеукраїнське обговорення, організоване і проведене ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, що відбулося 30 січня 2018 р. у Національній академії педагогічних наук України за участі представників 17 університетів.

Отже, мета Концепції полягає у вдосконаленні системи педагогічної освіти для створення бази підготовки педагогічних працівників нової генерації та необхідних умов, щоб залучити до педагогічної діяльності фахівців інших професій і розробити й впровадити сучасні альтернативні моделі безперервного професійного та особистісного розвитку педагогів як ключову умову реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. На думку розробників, упровадження Концепції сприятиме вирішенню сукупності суперечностей. Провідною з них є суперечність між суспільним запитом на висококваліфікованих педагогічних працівників, підготовлених до викликів сучасного суспільства, і чинною системою педагогічної освіти, що не повною мірою відповідає цим вимогам.

Основні результати взаємодії ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України з університетами у реалізації Концепції представлено за напрямками, відповідними змісту Концепції.

Так, *перший напрям Концепції* стосується розроблення сучасної моделі педагогічної професії у контексті потреб суспільства, перспектив розви-

тку національної економіки та глобальних технологічних змін. У ньому йдеться і про особливий статус педагогічної професії, і про формування галузевої системи кваліфікацій педагогічних працівників, а також про додаткові вимоги щодо забезпечення якості підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників, про формування якісного контингенту здобувачів педагогічної освіти.

Відповідно до цього напряму вчені Інституту брали участь у: підготовці педагогічних працівників за новими перспективними професіями; розробленні професійних стандартів; забезпеченні якості підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників і професійної орієнтації до здобуття педагогічної освіти.

Конкретизуючи ці результати, підкреслимо, що до найбільш вагомих слід віднести ініціювання та підготовку Інститутом пакета документів для включення професії «Андрагог» до Державного класифікатора професій України (ДК 003:2010) (наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 р. № 259). Розроблено проєкт кваліфікаційної характеристики професії (посади) «Андрагог» для педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів формальної і неформальної освіти до «Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників».

За результатами цієї діяльності у закладах вищої освіти України було запроваджено або проведено підготовку до введення нової спеціалізації. Так, у Чернівецькому національному

університеті імені Юрія Федьковича у співпраці з відділом андрагогіки Інституту та Аугсбурським університетом (ФРН) розроблено концепцію спеціалізації «Освіта дорослих» та запроваджено спеціалізацію «Освіта дорослих і післядипломна освіта» на базі спеціальності «011 Освітні, педагогічні науки» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Вчені відділу андрагогіки Інституту надають консультації з упровадження такої спеціалізації викладачам закладів вищої освіти України, яких цікавить це питання. Зокрема, консультації проведено для викладачів Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Житомирського державного університету імені Івана Франка та ін.

Вагомою у цьому напрямі вважаємо участь науковців Інституту у формуванні галузевої системи кваліфікацій, що передбачає розроблення нових професійних стандартів. Наші колеги були учасниками двох стратегічних сесій з розроблення професійного стандарту для вчителів (16-18 грудня 2019 р. і 29-31 січня 2020 р.), проведених МОН України разом із проектом «Фінська підтримка реформи української школи». Упродовж трьох місяців відбувалось узагальнення напрацювань. 5 травня 2020 р. МОН України оприлюднено для громадського обговорення проект професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» та «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (МОН України, 2020).

Варто зазначити, що вчені Інституту провели комплексну науково-дослідну роботу щодо теоретико-методологічних основ моніторингових технологій у педагогічній освіті. Усі підготовлені матеріали (науково-методичний комплекс «Якість педагогічної освіти України», методичні та

практичні посібники, навчальні програми, методичні рекомендації) передано для використання Державній службі якості освіти України для сертифікації науково-педагогічних працівників. Апробація результатів науково-дослідної роботи здійснювалася серед професорсько-викладацького складу закладів вищої педагогічної освіти, педагогічних колективів загальноосвітніх шкіл України. Обговорення проблем якості педагогічної освіти відбулося у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка, Чернігівському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського. Проведено майстер-класи із учителями сільських шкіл у Сумському обласному інституті післядипломної педагогічної освіти, а також Ніжинському міському методичному кабінеті та Музеї-садибі академіка І.А. Зязюна Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (с. Пашківка Ніжинського р-ну Чернігівської області).

Відповідно до концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» відділ психології праці Інституту цілеспрямовано проводить заходи з професійної орієнтації молоді. Вчені відділу розробили комплекс засобів із професійної орієнтації базової та профільної школи (програма «Професійна орієнтація у Новій українській школі» для слухачів курсів підвищення кваліфікації (стажування); методичні рекомендації «Гендерні стереотипи у професійній орієнтації учнів» для вчителів базової та профільної школи; факультатив для учнів базової та профільної школи «Портфоліо як інструмент вибору майбутньої професії»; психодіагностичний комплекс для професійного самовизначення учнів базової та профільної школи; «Педагогічна психологія і психологія праці» для студентів закладів вищої освіти та ін.). Проведення цих заходів спрямовувалося на ознайомлення студентів з психологічними особливостями навчально-професійної діяльності та розвитку особистості, а також підготовки майбутніх фахівців до професійної роботи.

Для різних категорій педагогічних працівників, а саме — слухачів курсів підвищення кваліфікації, викладачів коледжів, учителів, розроблено навчальні курси з питань професійної орієнтації особистості «Професійна орієнтація у Новій українській школі» та «Кар'єрне консультування у професійній орієнтації студентів професійно-педагогічного коледжу». Для вдосконалення

компетентностей курси пройшли учителі ЗЗСО № 41 м. Києва та педагогічні працівники Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка.

Другий напрям Концепції стосується трансформації вищої і фахової передвищої освіти за педагогічними спеціальностями, в якому визначено ключові завдання різних рівнів педагогічної освіти, розкрито питання щодо розширення практичної підготовки, присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника, окреслено питання з професійних прав педагогічних працівників та інтернатури, а також сформульовано вимоги до освітніх програм підготовки педагогів, необхідних для упровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та ін.

Відповідно до цього напрямку: здійснювалася активна робота у спільних із закладами вищої освіти наукових і науково-методичних лабораторіях; обґрунтовано розширення практичної підготовки майбутнього вчителя; педагогічної інтернатури, розробляються науково-методичні рекомендації щодо взаємодії молодого педагога і педагога-наставника в педагогічній інтернатурі; здійснюється психологічна підтримка розвитку готовності вчителів Нової української школи до професійної діяльності, а також робота щодо поширення академічної мобільності здобувачів вищої педагогічної освіти.

Конкретизація цих результатів показує, що Інститутом ініційовано створення спільних із закладами вищої освіти наукових і науково-методичних лабораторій (Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; Житомирський державний університет імені Івана Франка; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського), в яких здійснюється наукове, науково-методичне консультування, науково-методична підтримка з питань підвищення професійного рівня педагогічних і науково-педагогічних працівників. Відбувається співпраця з ресурсним центром професійного розвитку педагога у рамках проєкту Еразмус+ у межах взаємодії з науково-дослідною лабораторією «Академічна культура в науково-освітньому просторі» Сумського державного педагогічного університету імені Антона Макаренка. Діяльність цих лабораторій є практично орієнтованою. Багаторічна співпраця щодо

педагогічних проблем відбувається з науково-педагогічними працівниками ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Спільно проведено міжнародні та всеукраїнські науково-практичні конференції щодо професійної підготовки вчителя.

Слід зазначити, що активна співпраця з питань професійного розвитку та саморозвитку вчителя, удосконалення психолого-педагогічної взаємодії, комунікативності, педагогічної рефлексії тощо відбувається і з багатьма іншими установами. Зокрема, щодо науково-методичного супроводу освітнього процесу та підвищення кваліфікації педагогічних працівників професійної освіти співпраця здійснюється з Міжрегіональним центром професійної перепідготовки звільнених у запас військовослужбовців м. Кривого Рогу, із проблем саморозвитку педагогічної майстерності вчителя Нової української школи (мережа центрів педагогічної майстерності) — з методичними об'єднаннями керівників департаментів освіти і науки Київської, Чернігівської, Рівненської, Львівської, Миколаївської, Чернівецької, Херсонської областей.

Зауважимо, що у взаємодії з закладами вищої педагогічної освіти надається методичний супровід щодо збагачення змісту та організаційних засад проведення різних практик у системі професійної підготовки педагогічних кадрів (учителів філологічного, мистецького, психолого-педагогічного фаху). Зкладами-партнерами у здійсненні цього напрямку стали Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка; Київський університет імені Бориса Грінченка; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Київський професійно-педагогічний коледж імені Антона Макаренка.

Упродовж 2018–2019 рр. на базі відділу змісту і технологій педагогічної освіти ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України магістранти спеціальностей «Дошкільна освіта» і «Початкова освіта» Київського університету імені Бориса Грінченка проходили дослідницьку практику. У межах такої практики опановували теорію й методику науково-педагогічних досліджень, вивчали досвід науково-педагогічних шкіл, розвивали фахові компетент-

ності, пов'язані з розвитком мовної культури, академічної доброчесності, методологічної компетентності тощо.

Майбутні доктори філософії, які навчаються за освітньо-науковою програмою «Педагогічна освіта і освіта дорослих в Україні і зарубіжжі» у галузі «01 Освіта/Педагогіка» за спеціальністю «011 Освітні, педагогічні науки», проходять двоетапну викладацьку практику в закладах вищої освіти. Це передбачає лекційні та семінарські заняття, опанування сучасними інноваційними формами і методами викладання, студіювання джерел, участь у неформальних заходах академічної комунікації тощо.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2020) особи, які після завершення навчання уперше обійняли посаду педагогічного працівника, мають пройти однорічну педагогічну інтернатуру в статусі педагога-стажиста. В Інституті розробляються науково-методичні рекомендації щодо можливих форм взаємодії наставника і вчителя-стажиста через посередництво наукової установи: залучення до роботи педагогічної майстерні, участь у конференціях, семінарах, майстер-класах, занурення в академічне середовище шляхом участі у громадських проєктах співпраці науковців і педагогів-практиків, створення віртуальних платформ професійного розвитку вчителя. У співпраці з закладами середньої освіти (гімназія-інтернат № 13 м. Києва та ін.) розробляється програма діяльності Школи молодого вчителя. Вчені запланували розроблення дослідницьких, творчих завдань для виявлення рівня психолого-педагогічної компетентності вчителя-початківця.

З метою ефективного впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» наукові працівники відділу психології праці Інституту проводять авторські семінари, спрямовані на розвиток готовності вчителів Нової української школи до професійної діяльності («Психологічний супровід батьків і вчителів у процесі реалізації Концепції «Нової української школи», круглий стіл на базі Київського палацу дітей та юнацтва; «Оновлення змісту освіти у контексті Нової української школи», Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського та ін.); тренінгові заняття за «Типовою освітньою програмою організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних

працівників закладами післядипломної педагогічної освіти». Окрім того, розроблено психодіагностичні методики виявлення особливостей характеру, духовного потенціалу, психологічного здоров'я та гармонійності особистісного функціонування майбутнього професіонала та педагога Нової української школи; систему духовно-психологічного супроводу, що сприяє гармонізації характеру студентів, випускників закладів вищої освіти (зокрема й педагогічних) та педагогів Нової української школи.

Висвітлюючи результати із цього напрямку, не можна обійти увагою багаторічну взаємодію науковців Інституту з Хмельницьким національним університетом, на базі якого створено Центр порівняльної професійної педагогіки. З 2011 р. спільно видається фаховий науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка», який включено до 25 міжнародних наукометричних баз даних. Для підготовки педагогічних працівників до професійної діяльності в складному мультикультурному середовищі, підвищення якості педагогічної освіти і формування її привабливості, а також ознайомлення з культурою та освітніми традиціями різних країн світу розроблено посібник «Педагогіка транснаціональної вищої освіти: концептуальні засади» (Авшенюк, 2015) для здобувачів вищої освіти за галуззю знань «01 Освіта/Педагогіка», викладачів закладів вищої освіти (наукових установ), слухачів курсів підвищення кваліфікації. Посібник містить авторську програму спецкурсу «Педагогіка транснаціональної вищої освіти: концептуальні засади», опорний теоретичний матеріал, перелік проблемних питань для дискусій, круглих столів і групової роботи, тематику науково-дослідницьких і проєктних робіт, перелік літератури для самостійної роботи.

Третій напрям Концепції присвячено визначенню перспективних шляхів безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Відповідно до цього напрямку вчені Інституту здійснюють підвищення кваліфікації осіб з вищою освітою: розвиток педагогічної майстерності викладачів закладів вищої освіти, які не мають педагогічної освіти, навчання роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Так, в Інституті реалізується освітня програма з *Підвищення кваліфікації для осіб з вищою освітою*, ліцензована згідно з пунктом 2 наказу МОН

України від 11 січня 2019 р. № 41-л. Програма спрямована на підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладів освіти, підприємств та установ з метою забезпечення їхнього неперервного професійного розвитку відповідно до вимог державної політики в галузі освіти, задоволення освітніх потреб особистості споживача освітньої послуги.

Обсяг освітньої діяльності становить 5 кредитів ЄКТС. Бюджет навчального часу освітньої діяльності — 150 навчальних годин. Упродовж 2019–2020 рр. 120 слухачів пройшли курси підвищення кваліфікації, після завершення яких отримали відповідні свідоцтва. Усі слухачі є науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти (Київська муніципальна академія музики імені Р.М. Глієра, Полтавський університет економіки і торгівлі, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Київський університет імені Бориса Грінченка, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Донецький національний університет).

Цікавою є практика наставництва (стажування у кращих педагогічних працівників як вид підвищення кваліфікації, спрямований на поширення ефективної практики) у процесі підготовки педагогічних працівників до сертифікації, що передбачає актуалізацію знань із проблем професійного й особистісного розвитку, наукову взаємодію у формі професійного супроводу під час підготовки

до сертифікації, участь науковців у розробленні й упровадженні сертифікованих програм для учителів, викладачів закладів передфахової і вищої педагогічної освіти.

Слід додати, що у співпраці науковців і науково-педагогічних працівників на базі Центру педагогічної майстерності при Одеському національному політехнічному університеті у 2019 р. створено **освітньо-науковий портал «Педагогічна майстерність викладача вищої школи»**. Портал діє з метою дисемінації досвіду у сфері якості освіти та її підвищення зокрема, у закладах вищої освіти Південного регіону України та інших. Реалізується це завдання через підвищення педагогічної та управлінської кваліфікації наукових, науково-педагогічних, педагогічних кадрів та інших працівників сфери освіти й організацію умов для становлення, розвитку і саморозвитку педагогічної майстерності фахівців. Відвідувачі платформи — викладачі загальноосвітніх і професійних шкіл України, науково-педагогічні працівники, професійні судді, адвокати, практикуючі психологи, тренери тощо. Пріоритетна увага на порталі надається підготовці науково-педагогічних та інженерно-педагогічних кадрів — нової генерації, національної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення.

Навчання роботі з дітьми з особливими освітніми потребами розглядається як форма підвищення кваліфікації, один зі складників навчання, що передбачає підготовку педагога (асистента педагога) до роботи як у спеціальних закладах освіти, так і в умовах інклюзії. У цьому контексті здійснюється активна співпраця з Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (кафедра педагогіки та методики початкової освіти) і Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка (кафедра педагогіки).

Вагомим здобутком у такому напрямі співпраці є участь докторантки Інституту О. Гордійчук у конкурсі «Кращі інклюзивні практики — 2018» (м. Уреки, Грузія), яка здобула грант у номінації «Авторські проекти» та була нагороджена дипломом «Організатор інклюзивної спільноти» з наданням персонального web-простору включно з повним дизайнерським пакетом у домені pkactioners.inklusivepractices.net. Проект став кращим серед 300 заявлених робіт із 72 міст 17 країн світу.

Вчені відділу андрагогіки Інституту підготували (у співавторстві) 40-годинну освітню програму «Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно», інтегрованого наскрізного курсу «Культура добросусідства», розроблення якої ініційовано ГО ІДЦ «Інтеграція та розвиток». Унікальність програми полягає у її міждисциплінарності, спрямованості на розвиток компетентностей батьків (опікунів) та інших членів родини як окремої категорії дорослих на основі врахування їхніх культурно-освітніх потреб. Програма спрямована на подальше використання у реальних життєвих ситуаціях, набутих у процесі навчання знань, здобуття умінь і навичок. У програмі взяли участь 60 педагогів з різних ланок освіти, з яких підготовлено 22 тренери-педагоги для роботи з батьками за програмою тренінгу для тренерів. Матеріали та практичний досвід випускників проєкту візуалізовано у збірці «Батьківські збори по-новому». Програму була схвалено для використання в закладах освіти України (лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 7 червня 2019 р. № 22.1/12-Г-335).

Результати взаємодії науковців Інституту з науково-педагогічними працівниками університетів у реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти активно обговорювались під час проведення масових науково-практичних заходів на базі закладів вищої освіти, зокрема Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, Хмельницького національного університету, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Сумського державного педагогічного університету імені Антона Макаренка, Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка та ін.

Узагальнення викладеної вище інформації дало підстави членам комісії у складі дійсного члена (академіка) НАПН України, доктора історичних наук, професора, ректора ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» В.П. Коцура, члена-кореспондента НАПН України, доктора філософських наук, професора, голови правління Товариства «Знання» України В.І. Кушера, доктора педагогічних наук, доцента, першого заступника директора Інституту вищої освіти НАПН України

І.І. Драч, які за дорученням Президії НАПН України вивчили питання щодо взаємодії Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України з університетами у реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти, зробити висновок про те, що ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України і університети здійснюють активну співпрацю щодо реалізації Концепції.

Водночас члени комісії звернули увагу на окремі аспекти, урахування яких сприятиме подальшому ефективному розвитку взаємодії ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України з університетами. Було висловлено такі пропозиції:

- Сприяти підготовці та обговоренню з науково-педагогічними працівниками університетів Кодексу етики педагогічного працівника, а також обґрунтуванню альтернативних шляхів здобуття педагогічної професії для заохочення більшої чисельності фахівців до педагогічної діяльності.
- Забезпечити разом із МОН України здійснення практико орієнтованих заходів із професійної орієнтації учнів загальноосвітніх навчальних закладів для вступу на педагогічні спеціальності, а також психологічного професійного відбору учнівської молоді до закладів вищої педагогічної освіти.
- Розширити співпрацю з науково-методичними лабораторіями університетів щодо вдосконалення освітніх програм підготовки вчителя, розроблення сучасної програми педагогічної практики, ураховуючи поставлені вимоги до кваліфікації майбутнього вчителя.
- Упроваджувати особистісно орієнтовані системи неперервного розвитку професійної компетентності вчителів шляхом організації курсового підвищення кваліфікації за різними формами та змістом.

- Висвітлювати результати взаємодії Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України з університетами у реалізації Концепції розвитку педагогічної освіти у засобах масової інформації.

Колектив Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України висловлює щире подяку своїм колегам — багаторічним партнерам із педагогічних університетів, з якими плідно співпрацювали увесь цей час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Авшенюк, Н. (2015). *Педагогіка транснаціональної вищої освіти: концептуальні засади* : навчальний посібник. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/709251/>

- Аніщенко, О.В., Араджионі, М.А., Гусев, А.І., & Потапова, В.І. (2019). *Культура добросусідства. Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно* : програма та методичні рекомендації. Київ: ТОВ «Прометей». <https://lib.iitta.gov.ua/719391/>
- Електронна бібліотека НАПН України. (n.d.). *Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих*. <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fpaea/>
- Закон України «Про повну загальну середню освіту». (2020, 16 січня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
- Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. (n.d.). *Е-БІБЛІОТЕКА ІПООД*. <http://iprood.com.ua/e-library/>
- Кабінет Міністрів України. (2017, 13 грудня). *Про затвердження плану заходів на 2017–2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»* (903-р). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-p>
- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. (2019, 15 лютого). *Про затвердження Зміни № 8 до національного класифікатора ДК 003:2010* (259). <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0259731-19>
- Міністерство освіти і науки України. (2016). *Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи*. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2017, 29 грудня). *МОН пропонує до громадського обговорення проект Концепції розвитку педагогічної освіти*. <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-do-gromadskogo-obgovorennya-proekt-konceptiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
- Міністерство освіти і науки України. (2018, 16 липня). *Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти* (776). <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
- Міністерство освіти і науки України. (2019, 11 січня). *Про ліцензування освітньої діяльності* (41-л). <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pravodiyalnosti/219/15/41.pdf>
- Міністерство освіти і науки України. (2020, 5 травня). *МОН розробило новий Професійний стандарт вчителя – документ на громадському обговоренні*. <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-rozrobilo-novij-profesijnij-standart-vchitelya-dokument-na-gromadskomu-obgovorenni>
- Освітньо-науковий портал «Педагогічна майстерність викладача вищої школи». (n.d.). <http://www.pedagogic-master.com.ua>
- Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Кафедра педагогіки та методики початкової освіти. (2019, 14 листопада). «Точки дотику»: проект-переможець у Міжнародному конкурсі «Кращі інклюзивні практики-2018» (Грузія, Уреки) «Майбутній учитель. Дитина з особливими освітніми потребами. Батьки: точки дотику» [Відео]. <http://elemed.chnu.edu.ua/?p=3134>

ON THE INTERACTION OF IVAN ZIAZIUN INSTITUTE OF PEDAGOGICAL AND ADULT EDUCATION OF NAES OF UKRAINE WITH UNIVERSITIES IN IMPLEMENTING THE CONCEPT OF TEACHER TRAINING DEVELOPMENT

Scientific Report at the Meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, May 21, 2020

Larysa Lukianova

DSc in Pedagogy, Professor, Corresponding Member of NAES of Ukraine, Director, Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The results of joint interaction of Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and Ukrainian universities in the Concept of Teacher Training Development implementation are presented in the report. The results are enlightened according to three directions in teacher training reforming defined by the Concept. It is noted that within the first direction the Institute's staff took part in the training of teachers for new promising professions; development of professional standards; ensuring the quality of training and professional development of teachers and professional orientation to become a teacher. The content of the second direction is revealed, in particular: active work in the joint scientific laboratories; introduction of extended practical training and pedagogical internship; implementation of psychological support for the New Ukrainian School teachers in the development of their readiness for professional activities; work to support students' academic mobility. The content of activities in the third direction was revealed, within which the Institute's staff provides teacher's in-service training, i.e. developing the teaching excellence of universities' academic staff with no teacher education.*

Keywords: *concept; teacher training; the New Ukrainian School; professional development; Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical and Adult Education of NAES of Ukraine.*

Дата публікації: 18 червня 2020 р.